

Delatats pel llenguatge! La tasca dels lingüistes forenses

M. Teresa Turell

teresa.turell@upf.edu

Directora del ForensicLab

Directora del Màster en Lingüística Forense IDEC-IULA

Institut Universitari de Lingüística Aplicada

Universitat Pompeu Fabra

<http://www.iula.upf.edu/forensiclab>

Consultora associada de FLAIR

Forensic Linguistic Advice, Investigation and Research

Centre for Forensic Linguistics

Aston University

<http://www.forensiclinguistics.net/flair.html>

Delatats pel llenguatge!

- Per què aquest títol?
- El llenguatge humà proporciona informació oral i escrita diversa que pot delatar la persona que ha emès un missatge quan fa ús del seu idiolecte.
- Aquesta informació pot ser emprada pels lingüistes forenses per ajudar als jutges, magistrats o a un tribunal popular, a entendre:

– què diu exactament un text oral o escrit.

– qui és l'autor d'aquest text.

Objectius de la conferència

- **Il·lustrar** aquesta premissa a partir de:
  - dos casos d'assassinat (gravacions orals i sms's).
  - un cas d'extorsió (correus electrònics i faxos).
- **Demostrar** com un Pèrit Judicial Lingüista pot presentar evidència lingüística de forma clara i fiable *si* se li permet fer-ho.
- **Explicar** que aquest condicional està bàsicament determinat per dificultats:
  - metodològiques pròpies de la disciplina que s'ocupa d'estudiar la informació lingüística esmentada, és a dir, la **Lingüística Forense**, que també descriuré breument.
  - derivades del nostre sistema judicial.

Lingüística Forense

Àmbits d'estudi, recerca i peritatge de la Lingüística Forense (LF)

- **Llenguatge jurídic**
  - Language of the Law
- **Llenguatge judicial**
  - Language of the Legal Process
- **Llenguatge evidencial**
  - Language as Evidence

Llenguatge evidencial Idiolecte

- L'Idiolecte oral i escrit d'un individu conté:
  - trets lingüístics que poden revelar el seu gènere (sex), edat, professió, nivell educatiu, religió, filiació política, i altres.
  - claus per a la determinació de l'origen geogràfic, l'etnicitat d'un individu (Smith and Shuy 2002), la seva procedència no nadiua en l'ús d'una segona llengua o una llengua estrangera, i fins i tot la seva condició de bilingüe.
- Aquesta evidència lingüística pot ser emprada per ajudar a un jutge, magistrat o a un tribunal popular, a entendre **què diu un text i qui és el seu autor** (Coulthard 2004, 2005a, 2005b).

Premisses de la LF

- **Comparació forense de textos:**
  - orals i escrits//dubitats i indubitats.
- **Premisses:**
  - S'observa molta més variació entre parlants/escriptors (**inter-variació**) que en la parla i l'escriptura d'un mateix parlant/escriptor (**intra-variació**).
  - L'idiomelecte oral i escrit d'un individu es manté **relativament constant en gèneres textuais diferents**
  - Aquest idiomelecte canvia **relativament poc al llarg del temps**, tot i que pot canviar per factors interns a la llengua o externs, per exemple, pel contacte amb altres llengües.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Objectius de la LF Llenguatge evidencial

- **Establir a partir de la comparació de textos:**
  - entre diversos candidats, a quin d'ells correspon(en) el/els text(os) oral(s)/escrit(s) dubitat(s) [és a dir, l'autoria dels quals presenta dubte] – **determinació**.
  - si un(s) text(s) escrit(s) dubitat(s) correspon(en) a un escriptor concret – **atribució**.
  - el perfil del possible autor d'un text oral/escrit desconegut - **perfil**.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Dades emprades

- **Lingüístiques.**
- Objecte d'estudi de la LF:
  - llenguatge i les llengües, en les seves múltiples manifestacions.
- No s'han de confondre amb dades estadístiques, ni amb dades jurídiques.
- El **Pèrit Judicial Lingüista** descriu el que observa, però no jutja ni, encara menys, condemna.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Mètodes i tècniques de la LF

- Han de permetre:
  - Establir la **significació estadística** dels resultats de les nostres anàlisis.
  - Assegurar en els dictàmens, i davant del jutge en la Vista Oral, la màxima **fiabilitat i validesa** d'aquests.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Complementarietat evidencial

- Davant la impossibilitat de quantificar i aplicar proves estadístiques, s'ha de plantejar el caràcter **complementari** de diverses tècniques d'anàlisi lingüística,
  - a) dins la prova pericial lingüística:
    - **complementarietat intra-evidencial**, i
  - b) entre diferents proves derivades d'altres disciplines (medicina, psicologia, enginyeria, etc.):
    - **complementarietat inter-evidencial**.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Dificultats

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Dificultats de consolidació (1)

- Naturalesa de nostre sistema judicial (Pérez 2005):
  - Basat en el Civil Law, també conegut com el dret continental.
  - Estructurat casi exclusivament a partir de la figura del jutge.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Dificultats de consolidació (2)

- No sempre es demana una segona prova pericial, tal com requereix la legislació:
  - **Llei d'Enjudiciament Civil**
  - **Llei d'Enjudiciament Criminal**

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Dificultats de consolidació (3)

- Minsa presència dels pèrits lingüistes en les nostres sales de vistes:
  - Història i idiosincràsia de la nostra cultura jurídica.
  - Desconeixement per part dels actors judicials directes (jutges i magistrats, Ministeri Fiscal, lletrats de la defensa, ciutadans) de l'activitat que poden portar a terme els lingüistes forenses.
- La Lingüística Forense, aquesta gran desconeguda!

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Situació actual de la LF a Catalunya i Espanya

- Desenvolupament:
  - **Incipient**
  - **Lent**
  - **Desigual**

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Dificultats metodològiques (1)

- Situació de desavantatge metodològic de la **comparació forense de textos escrits** respecte de la **comparació forense de la veu humana** - molt més desenvolupada gràcies a la fonètica i l'acústica forenses:
  - la comparació forense de veu ja compta amb informació relativa a la distribució poblacional sobre determinats paràmetres idiosincràtics de la veu, sobretot en anglès.
  - la comparació forense de textos escrits no compta amb aquesta informació de distribució poblacional respecte de marques escrites d'autoria.
- Aquesta informació és el que els lingüistes forenses denominem el **base-rate knowledge** (Grant 2007).

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Dificultats metodològiques (2)

- Naturalesa de les dades i la falsa comparació de les mostres lingüístiques (orals però, sobretot, escrites) amb l'empremta dactilar o amb l'ADN:
  - En l'**empremta dactilar** i l'**ADN**, cada mostra és idèntica i exhaustiva (és a dir, conté tota la informació relativa a un individu).
  - En canvi, cada **mostra lingüística** només facilita informació molt parcial de l'idiòlecte del seu creador.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Dificultats metodològiques (3)

- Per tant, identificar a un parlant específic o atribuir l'autoria d'un text escrit a un escriptor concret, a partir de la comparació d'una o diverses mostres lingüístiques **dubitades** (d'un sospitós) amb mostres **indubitades** d'aquest parlant o escriptor
  - es presenta com a una tasca impossible,
  - ja que per poder-ho fer de forma fiable
    - s'hauria de poder comptar amb bancs de dades constituïts per mostres lingüístiques de cada individu,
    - en tots i cadascuns dels contextos, gèneres textuais i registres en què es pot realitzar i expressar el seu idiolecte,
    - i aquest fet comportaria l'existència de mostres representatives de milions d'idiolectes.
- Aquesta dificultat en l'obtenció del mostreig desitjable, com acostuma a passar en casos reals, dificulta també l'obtenció del **base-rate knowledge**.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Casos reals de lingüística forense *in vivo*

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

1. El cas Bieber

Comparació forense de veu
1 mostra dubitada

+
Diverses mostres indubitades
Un únic autor

Agraïments

Peter French
Philip Harrison
www.jpfrrench.com
JP French Associates
Registrats a Anglaterra i Gal·les
University of York.
Department of Language and Linguistic Science

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Context del cas (1)

- Desembre 2003, Leeds, Anglaterra.
- La policia de tràfic identifica un cotxe robat.
- El conductor és detingut i se'l situa a la part de darrera del cotxe policial.
  - Dona un nom fals: Nathan Coleman.
- Conversa gravada a través de la càmera de vídeo situada a la part de davant del cotxe policial.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Context del cas (2)

- Després de la conversa gravada a l'interior del cotxe policial:
  - 'Coleman' treu una pistola, dispara i mata al policia Ian Broadhurst.
  - Intenta matar a dos policies més.
  - Finalment escapa.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Context del cas (3)

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- Unes setmanes més tard se'l torna a detenir en un hotel de Newcastle.
- Disfressat i amb una pistola amagada.
- No vol parlar amb la policia si no és per negar la seva participació en l'assassinat del policia Ian Broadhurst.

Anàlisi de veu (1)

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- S'havia de demostrar que la persona que havien detingut aquesta segona vegada era la mateixa que havien enregistrat dins el cotxe policial uns minuts abans d'assassinar el policia Broadhurst.
- La policia disposava d'una mostra criminal i necessitava una mostra, o diverses mostres, de referència comparativa.
- 'Coleman' era un jugador d'apostes i feia servir molt el servei de les agències d'apostes telefòniques que graven les trucades d'entrada.
- Les mostres de referència van ser aquestes trucades.

Mostres de referència (trucades d'apostes)

Hey mate give me an update on the rugby union um the um Munster versus Trevis(o)- T X thirty five thirty one five. And college basketball uh Florida versus Louisville. Could you tell me how much time there is left please? Florida and Louisville. **OK mate, cheers.**

Hey mate. College basketball. Oregon. T X thirty five thirty one five. (that's ?) uh just gimme an update how much time's left. So Oregon... you know... **you guys are betting on it.** Seventy fifty two. Cheers mate.

Hello mate. Could you- can you give me an update on the uh **Leicester versus Gwent** rugby union score? T X thirty five thirty one five. Right...

Mostra criminal (vídeo interior cotxe policial)

Right. Yeah, he mentioned ... Right. Mm actually I don't have my driver's licence. From Leeds yeah. Canada.

No, that's what I thought it was. F- f- I felt it. **I thought I had it.** (?) no I did not steal the car. No, I **don't have it, mate.** Don't have it, mate.

Are you sure it's coming out stolen? Did it come out? Wh- wh- what do y- what do you go by? (Yeah). Where was it stolen? What's he need now? Can you roll this window down a bit, I'm just claustrophobic. I'm on medication for it. Pardon? Can you let me out for a sec, I've got- I'm on medication for claustrophobia and anxiety. **Pardon?** Just- just the window down or something. What we waiting on? What we waiting on? Got to wait for vehicle recovery?

Anàlisi de veu (2)

- El laboratori JP French Associates va analitzar diversos paràmetres de les veus dels dos conjunts de gravacions:
  - consonants i vocals
  - qualitat de la veu
  - entonació
  - lèxic
  - gramàtica
  - altres

	Mostra criminal (vídeo)	Mostra de referència (apostes)
rhoticity 	pardon	Leicester r versus Gwent
't' = [d] 	thought t I had it	you guys are be t ting on it
mate ([e:]) 	don't have it mate	ok mate , cheers
[o:] 	don't have it mate	Springwood Road

Anàlisi de veu (3)

DL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- A partir de proves auditives i acústiques es va poder observar que tant la mostra criminal com les mostres de referència presentaven una barreja molt distintiva de trets de:
  - l'anglès americà de Florida.
  - l'anglès de Yorkshire.
- La conclusió de JP French Associates va ser:

Una veu molt consistent i excepcionalment distintiva

Anàlisi de veu(4)

DL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- Davant d'aquesta evidència "Coleman" va inventar-se una nova coartada argumentant que:
  - Es trobava dins del cotxe robat amb un altre home que tenia una veu semblant.
  - Que l'altre home era l'assassí.
  - Que no podia revelar el nom de l'assassí per no posar en perill la seva pròpia vida.

Anàlisi de veu (5)

DL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- La investigació posterior també va permetre aclarir altres circumstàncies del cas i explicar el comportament de "Coleman":
- El seu nom real era David Bieber
  - Un ciutadà americà de Florida.
  - Buscat per diversos intents d'assassinat i de tràfic de drogues als EE.UU.
  - Amb el risc afegit de ser condemnat al Regne Unit per diversos delictes.

Anàlisi de la veu (6)

DL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- Durant el judici, el pèrit lingüista Peter French va concloure que era:

"Una de les veus més distintives que havia analitzat durant els seus 20 anys de dedicació a la fonètica forense".
- A "Coleman" se'l va declarar culpable i se'l va condemnar a cadena perpetua.
- L'evidència lingüística va ser essencial i decididament el seu idiolecte característic el va delatar.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

2. El cas dels missatges de text (sms)

Comparació forense de text
Diverses mostres dubitades
+
Diverses mostres indubitades
Dos possibles autors

"Criminals beware ... texting may lead the police to your door" The Scotsman 2008

Agraïments

DL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- Malcolm Coulthard
  - http://www.youtube.com/watch?v=4z6Krsjw_c84
- Tim Grant
  - <http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/7600769.stm>
- Centre for Forensic Linguistics
Aston University
  - <http://www.forensiclinguistics.net>

Identificació d'escriptors Missatges de text (sms)

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- Ha quedat demostrada la utilitat de l'anàlisi lingüística de sms's (text messaging) en la resolució de diversos casos d'assassinat a Anglaterra.
- Les conclusions referides a casos reals i la recerca que comporta cada cas de lingüística forense evidencial és que es poden distingir escriptors per les seleccions lingüístiques que fan al escriure.
- Context investigador:
  - es reben sms's enviats des d'un mòbil després que el/la propietari d'aquest mòbil desaparegui.
  - es descobreix posteriorment que la persona desapareguda ha estat assassinada.
  - i no obstant això, se segueixen enviant i rebent missatges des del mòbil del desaparegut/da.

El cas d'assassinat de Jenny Nicholl (19 años) Yorkshire - 2005

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Textos dubitats (1)

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

sms dubitat 1:

"hi jen tell jak **i am** ok know ever 1s gona b mad tell them **i am** sorry.living in scotland wiv my boyfriend.shitting **meself** dads gona kill me mum dont give a shite.hope nik didnt grass me up.keeping **phone** of.tell dad car jumps out of gear and stalls put it back in auction.tell him **i am** sorry"

(Enviat a Jennifer Whelan el 9 de juliol de 2005)

Textos dubitats (2)

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

sms dubitat 2:

"Thought u wer grassing me up.mite b in trub wiv **me** dad told mum i was lving didnt giv a shit.
been2 kessick camping was great. **ave2 go cya**"

(Enviat a Nicola Gosnold el 9 de juliol de 2005)

Textos dubitats (3)

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

sms dubitat 3:

"Y do u h8 me i know mum does.told her i was goin. **i aint** cumin back and the pigs wont find me. **i am** happy living up here.every1 h8s me in rich only m8 i got is jak.txt u couple wks tell pigs **i am** nearly 20 **aint** cumin back they can shite off She got me in this shit its her fault not mine get blame 4evrything. **i am** sorry ok just **had 2 lve** shes a bitch no food in and always searching me room eating me sweets.
ave2 go ok **i am** very sorry x"

(Enviat a Brian Nicholl, pare de Jenny, el 14 de juliol de 2005)

Textos indubitats (3/11)

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

sms indubitat 1:

"Yeah shud b gud. I just **have2get** my finga out and do anotha tape"

sms indubitat 2:

"Only just turned my **fone**. havent lied bout anything"

sms indubitat 3:

"**im** tierd of defending **myself**. Theres no point. Bye.

Taula 1
Contrast de marques en els textos
indubitats i dubitats

Textos indubitats (Jenny)	Textos dubitats
my (my dad, myself)	Me (me dad, meself)
cy (por see you)	cya
Fone	phone
im (por I am, I'm)	i am
have2get	been2 kessick

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Taula 2
Corpus de sms's
(Tim Grant – CFL – Aston University)

Missatges de sms	5000
Escriptors (10/persona)	500
Interactius	80
Independents	420

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Conclusions **Estudi corpus sms's (Grant)**

Els missatges intra-escriptor són més similars entre ells que els missatges interactius.

Els missatges interactius són més similars que els missatges produïts independentment.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Una antiga premissa lingüística

- El llenguatge està governat per regles (“rule-governed nature of language”).
- Regles de selecció de paraules i d'altres paraules per acompanyar les primeres.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Conclusions **Complementarietat inter-evidencial**

- Poques dades.
- Impossibilitat d'atribuir sms's al principal sospitós, l'oncle de Jenny: David Hodgson, per manca de textos indubitats d'aquest.
- Possibilitat d'excloure Jenny Nicholl com autora dels sms's dubitats.
- Complementarietat inter-evidencial:
  - Quan van detenir David Hodgson, ell tenia el mòbil de Jenny.
  - Companyia telefònica (trucades).
  - Empresa de lloguer de cotxes (quilometratge).

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Conclusions finals

- El Ministeri Fiscal va plantejar al jurat que:
  - aquesta evidència lingüística i no lingüística no podia ser fruit d'una simple coincidència.
  - l'acusat havia intentat imitar l'estil idiolectal de Jenny Nicholl però havien surat les seves marques lingüístiques, que el van delatar.
- La sentència va ser condemnatòria.
- La paradoxa per a l'acusat, que compleix una condemna de 18 anys, podria ser la següent:
  - de no haver enviat aquests missatges de text, molt possiblement el seu crim no hauria estat descobert.
  - El va delatar el seu idiolecte en escriure missatges de text, encara que intentés imitar l'estil de la seva víctima.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

3. El cas de l'extorsió per correu electrònic (email)

Comparació forense de text
Diverses mostres dubitades
+
Diverses mostres indubitades
Mateix autor?

El cas

- Empresa del sector turístic de Catalunya és acusada d'acomiadament improcedent per un empleat que els havia intentat extorsionar.
- Aquesta extorsió està expressada en un dels textos dubitats (@mails,TD), l'autoria dels quals aquest treballador va negar més endavant i que suposadament havia enviat a l'empresa durant un període de temps en què també va enviar els textos indubitats (faxes,TI), l'autoria dels quals no va negar en cap moment.
- Ambdós tipus d'escrits van ser suposadament enviats des de la sucursal francesa que l'empresa havia obert al nord de França.

Proves lingüístiques del cas

	Textos
TD@	doc01 doc02 doc03 doc04
TIfax	doc05 doc06 doc07 doc08

Anàlisi qualitativa

Temporalitat i cronologia

- 1. doc01 (TD@)**
'(...) y más de **6.000 litros de gasoil** de calefacción'.
(22 de setembre de 2003).
- 2. doc05 (TIfax)**
'(...) llegando a consumir **6.000 litros de gasoil**' (...).
(28 de setembre de 2003)

Errors ortogràfics

- 3. doc06 ((TIfax)**
'(...) una de las personas que más **a trabajado** para la XXX'.
- 4. doc03 (TD@)**
'(...) el cual siempre me **a demostrado** su interés (...)'.
'...)

Errors gramaticals

5. doc07 (Tlfax)

(...) 'al cual la empresa **le han pagado**'.

6. doc01 (TD@)

(...) 'no creo que **hayan** muchas personas'.

Contacte de llengües

- i) La caiguda de la preposició 'de' en contextos on el seu ús és obligatori en espanyol estàndard, com per exemple en expressions com '**en el caso ^ que**' (doc05 Tlfax), '**se dio cuenta ^ que tenía** en sus manos' (doc02 TD@).
- ii) La caiguda de la preposició 'a', on el seu ús és obligatori en espanyol estàndard, per indicar la funció sintàctica del complement indirecte, com per exemple: '**para atender ^ los clientes**' (doc08 Tlfax).

La riquesa lèxica

Anàlisi contrastiva

Taula 3

Textos	Legòmena	Dislegòmena	Ràtio T/U	Riquesa Lèxica
TD1@	134	10	1,26	389
TD2@	257	38	1,34	332
TD3@	202	28	1,23	403
TD4@	194	25	1,33	357
TI5fax	223	28	1,31	369
TI6fax	143	14	1,23	451
TI7fax	257	44	1,49	274
TI8fax	257	36	1,38	324

Lingüística de corpus

P1PS - Lingüística de corpus

7. (Tlfax)

'(...) de momento **yo** continuo con las funciones (...)'.
'(...) de la que no soy **yo** responsable, sólo bastaba decírmelo'.

8. doc02 (TD@)

'(...) de la que no soy **yo** responsable, sólo bastaba decírmelo'.

P1PS - Ràtios**Taula 4**

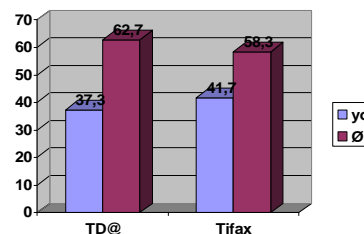
Distribució de yo i Ø (%) en @mails i faxes

	yo	Ø
TD@	37,3	62,7
Tifax	41,7	58,3

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

P1PS - Ràtios**Gràfic 1**

Distribució de yo/ Ø - TD@ i Tifax

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Pronom relatiu - Lingüística de corpus**9. doc05 (Tifax)**

'(...) antes de la baja por enfermedad del Sr. XXX, **el cual** tenía que estar allí durante 1 o 2 días'.

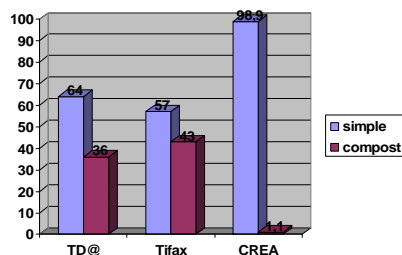
10. doc03 (TD@)

'Acabo de leer tu mail, **el cual** te agradezco, pero no me subestimes'.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Pronom relatiu - Ràtios**Gràfic 2**

Distribució simple/compost - TD@, Tifax i CREA

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Seqüències d'etiquetes morfo-sintàctiques**Anàlisi quantitativa**

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Procediment analític

- Selecció
- Pre-processament
- Processament
- Etiquetatge morfosintàctic
- Variables d'anàlisi
- Extracció de dades
- Anàlisi estadística

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Delatats pel llenguatge!

Seqüències d'etiquetes morfo-sintàctiques

[...]*el soroll de la mar gronxava les migdiades dels barcelonins* [...].

<	el	el soroll	de	la	mar	gronxav	les	midriad	de	los	barcelonese	>
...	NP	NP	PP	NP	NP	VP	NP	NP	P	NP	NP	...

○ bigrams
○ trigrams

INSTITUT UNIVERSITARI DE LINGÜÍSTICA APLICADA
 UNIVERSITAT POMPEU FABRA

67

Delatats pel llenguatge!

Classificació de textos Bigrams

Canonical Discriminant Functions

INSTITUT UNIVERSITARI DE LINGÜÍSTICA APLICADA
 UNIVERSITAT POMPEU FABRA

68

Delatats pel llenguatge!

Classificació de textos Trigrams

Canonical Discriminant Functions

INSTITUT UNIVERSITARI DE LINGÜÍSTICA APLICADA
 UNIVERSITAT POMPEU FABRA

69

Delatats pel llenguatge!

La tasca dels lingüistes forenses

INSTITUT UNIVERSITARI DE LINGÜÍSTICA APLICADA
 UNIVERSITAT POMPEU FABRA

70

Delatats pel llenguatge!

Context general

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

A. Se situa en un context en el qual els detectius del llenguatge

- gairebé mai no han d'assenyalar a un autor entre milers de possibles candidats, basant-se únicament en proves lingüístiques,
- sinó que amb freqüència han de seleccionar a un únic autor entre un nombre limitat de candidats, sovint menys d'una dotzena i en molts casos només dos.

INSTITUT UNIVERSITARI DE LINGÜÍSTICA APLICADA
 UNIVERSITAT POMPEU FABRA

71

Delatats pel llenguatge!

La tasca dels lingüistes forenses (1)

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

B. Activitats i tasques:

- 1. **Saber observar aquelles dades lingüístiques** en un text o conjunt de textos orals o escrits, l'autoria dels quals es desconeix o qüestiona,
  - a vegades per ajudar al jutge a determinar qui n'és l'autor, entre diversos possibles sospitosos o candidats;
  - altres vegades per ajudar al jutge a atribuir els textos dubitats a un únic autor.

INSTITUT UNIVERSITARI DE LINGÜÍSTICA APLICADA
 UNIVERSITAT POMPEU FABRA

72

La tasca dels lingüistes forenses (2)

2. Analitzar aquestes dades amb absoluta independència, és a dir, com a professional del llenguatge.

D'aquesta exigència se'n deriven dues conseqüències:

1. És preferible que el pèrit judicial lingüista actuï nomenat pel tribunal i no de part.
2. També seria desitjable que, tant en situacions exculpatòries com inculpatòries, els pèrits fossin independents.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

La tasca dels lingüistes forenses (3)

3. Aplicar els mètodes i tècniques adequats per tal d'assegurar la validesa i fiabilitat dels resultats de les anàlisis que comporta el peritatge:

- realitzant experiments amb textos del món real (literaris, periodístics, i altres) per contrastar aquests resultats amb els que s'obtenen en l'anàlisi de textos de casos reals,
- definint acuradament l'univers de textos indubitats.
- aplicant tècniques estadístiques per establir la significació,
- i fent ús també de la lingüística de corpus.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

La tasca dels lingüistes forenses (4)

4. Saber seleccionar l'evidència més rellevant que es deriva de l'aplicació dels mètodes qualitatiu i quantitatiu, és a dir, les dades lingüístiques.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

La tasca dels lingüistes forenses (5)

5. Saber documentar aquesta evidència de forma comprensible per al jutge, el tribunal o el jurat popular.

- No usar taules numèriques; sempre gràfics i textos marcats.
- Les sentències incorporen el 80% del que un perito ha inclòs en el seu dictamen pericial.
- Els pèrits lingüistes actuen com a tals per donar suport al jutge o tribunal.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

La tasca dels lingüistes forenses (6)

6. Usar escales de probabilitat d'opinió qualificada, a partir de la valoració de totes les anàlisis realitzades i les tècniques emprades.

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Escala d'opinió

- Que **SI** es pot atribuir l'autoria de... a l'autor X amb un grau de probabilitat

5 -----	Molt alt
4 -----	Bastant alt
3 -----	Alt
2 -----	Baix
1 -----	Molt baix
0 -----	Possible
- Que **NO** es pot atribuir l'autoria de ... a l'autor X amb un grau de probabilitat

-1 -----	Molt baix
-2 -----	Baix
-3 -----	Alt
-4 -----	Bastant alt
-5 -----	Molt alt

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

Idiolectometria

aplicada a la Lingüística Forense

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- *Idiolectometria aplicada a la Lingüística Forense*
<http://www.iula.upf.edu/rec/ideolec>
- *Idiolectometria forense i Índex de Similitud Idiolectal (ISI)*
- EXPLORA-INGENIO HUM2007-29140-E
- PLAN NACIONAL FFI2008-03583-FILO
- 2007-2008
- 2008-2010

Conclusions

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009

- **Compte!**
  - Hi ha detectius del llenguatge.
  - El llenguatge ens delata!

Moltes gràcies!

CDL de Catalunya - 5 de febrer de 2009